

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Două idealuri.

Dacă concepția materialistă despre lume își are, fără îndoială, o tabără imensă de aderenți, și lumea ideală, care nu are absolut nimic din bunătățile care pot sătura pântecul, nu-i lipsită de adversari. Aceasta în raport cu cei dintâi aderenți, sunt foarte puțini, dar vorba este, că sunt.

Tot ce se poate înțelege sub lumea ideală, deși nu satură și nu adapă pe nimeni, își are farmecul său deosebit. Ostașii lumii ideale sunt tinerii, fiindcă sufletelor lor le convine mai bine o atmosferă ideală.

De câte ori tinerii, visurile lor poate și imposibile, nu vi le-ar vinde pentru tot aurul și argintul din lume.

Tinerii nu sunt idealști, fiindcă bătrânii sunt excelenți pedagogi, cari știu să le infiltreze în suflete idealismul, nu, ei sunt idealști dela natură, fiindcă așa le cere trupul și sufletul lor la vârsta în care sunt.

Mă gândesc de multeori cu cât idealism, cu cât entuziasm pleacă tinerii noștri preoți la parohie. Sunt și ei idealști ori nu sunt? — ne întrebăm. Lăsând la o parte excepțiunile, sunt și acești preoți idealști, dacă nu după carte, în virtutea vârstei lor. Fiecare dintre ei visează o casă nu prea mare, dar împrejmuțată cu flori. Fiecare dintre ei se vede pe amvon cu crucea în mână, cuvântând poporul, care îl urmează și îl îmbărbătează. Fiecare tiner preot crede, că satul unde va merge va fi o familie iubitoare a lui și el va fi lor tată. Fiecare tiner preot se gândeste la zile frumoase și cu drag crede în fericirea care îl așteaptă în cutare sat, neștiută, nebănuită și necontrolată de nimeni.

Și Doamnel ce păcat și ce pagubă că din visurile preotului tiner, cu cât trece vre-

mea mai mult se alege praf și țărână. Realitatea tristă în care trebuie să cadă fiecare preot este o pagubă enormă pentru biserică și pentru credincioși.

Vă rog să vă cugetați nițel unde ar fi biserică și neamul nostru dacă nu s'ar sfărâma așa de brusc iluziile preotului tiner. Forța de muncă a unui preot a constituit chiar respectul și iubirea credincioșilor săi, căsuța împrejmuțată cu flori și atmosfera dragălașă din căsuța aceasta.

la-i preotului cum să i-a la noi de fapt, atmosfera ideală redusă ca proporții cum o cer preoții noștri modeste și dă-i pe urmă treizeci de dulapuri de cărți. Va fi acest om ce va fi, dar preot nu va fi, fiindcă-l lipsește atmosfera. De când e lumea și la cele mai păgâne popoare preoții își aveau și își au și azi corul lor la o parte, oricum este o leacă de atmosferă mistică în jurul lor.

Atmosfera în care trăiește preotul îl ridică sau îl coboară.

Preotul nostru tiner merge la parohie cu o lume a lui, construită zi de zi de când a intrat până a eșit din școli. E atâta fineță, e atâta poezie, e atâta tinerețe în această lume, dar vai de ea, când se ciocnește cu realitatea satului, mi de țândurele se alege din cecece a fost.

Fiindcă dacă preotul își are idealul său și satul unde intră își are el sau idealul sau mai bine zis neldealul său.

Să cântăm pe coarda optimiștilor și să spunem: sunt sate din fericire nu așa multe la număr cari în ruptul capului, nu vor să admită pe preot altcum decât sărac, cu o familie numeroasă, culbărit într'o casă mai la laturea satului. Preotul ideal pentru aceste sate este

preotul nevoiaș, preotul împins socialmente până jos. În teorie în pastorală se spune că preotul trebuie să meargă în fruntea poporului sau întru toate, aceste sate însă l-au degradat pe preotul lor la un cucernic servitor al tuturoră fără dreptul de a conduce, numai cu datorința de a asculta.

Se vor afla oameni cari vor spune: Foarte corect și Dl. nostru Isus Hristos a purtat pe umeri umilința. Adevărat, că Isus Hristos a fost umil, dar la sfârșit a *cucerit*. Noi avem preoți însă cari toată viața lor au fost umili și nu au *cucerit niciodată*, fiindcă nu au putut cuceri și au dus în mormânt umilința rău înțeleasă de turma lor.

Atunci preotul e de vină spun criticii. Și totuși, după studiu amănunțit, află că nu preotul a fost de vină ci *nefericita tradiție* de care a fost obsedat satul, că preotul nu are alt rol decât cel de servitor.

Și partea tragică este aici, că nimeni în biserică nu și-a luat osteneala să trezească astfel de sate la concepția creștinească despre rolul preotului.

Să punem degetul pe rană și să spunem adevărul.

Avem credincioși de model, dar avem și astfel de credincioși în familia cărora din tată în fiu s'a născut tradiția de a schingiui pe preot, de a-l împiedeca pe preot să-și facă slujba lui de conducător al satului.

Și pe acești credincioși ani de zile nu l-am atins nici cu canoanele nici cu vorbele luminate că ce rău imens produc bisericii și neamului, când și cu motive binecuvântate și nebinecuvântate lovesc pe preotul lor. Preotul e sfințit și satul îl desfințește mereu cu vină și fără vină.

Intră dușmanul în sat cu intenția de a tulbura sufletele și noi numai atunci strigăm pe preot dar el sârmanul nu mai este, fiindcă tradiția nefericită a satului de 20 sau 30 de de ani l'a omorât din postul lui de conducător. Nu poate fi un om luminat în biserică noastră, care să spună că pe preot să nu-l pedepsești în măsura păcatelor sale. Adevărat. Dar tot așa nu ar trebui să fie în biserică noastră om luminat care să admită ca *tradiția păcătoasă* din cutare sat, numai fiindcă este tradiție, fără multe scrupule să nu recunoască drepturile preotului și să facă fiii cu el ce au făcut părinții lor cu preotul înaintaș.

Părintele misionar al diecezei va trebui să aibă două registre. Într'un registru să însemneze păcatele preoților, iar în celalalt registru să însemneze exact nivelul vieții religioase

al satelor și atunci păcatele vor eși la iveală și dintr'o parte și din alta. Atunci se va vedea cine e mai păcătos, omul sau mediul! Fiindcă este perfect adevărat, că nici ție preotule nu-ți este iertat să faci ce vrei, dar nici ție credinciosule nu-ți este îngăduit să treci limita pe care ți o impune credința ta. Asta e biserical

Preste noi preste toți orice vom fi, stă sfânta biserică față de care toți trebuie să avem frică, respect și dragoste.

În viitor oricât am dori noi să cuprindem de unilateral lucrurile, se impune să săvârșim munca paralelă de a duce la Hristos pe păstori deodată cu turma.

Va fi greu de tot să trezim în toată lumea **conștiința creștinească**, fără de care nu am făcut nimic. Dar bătălie fără moarte nu s'a pomenit și nu se va pomeni. În lupta de reducere vom muri și preoți și credincioși, dar ce are de a face, dacă sfânta biserică merge *cu un pas înainte*.

Dr. Ștefan Ciorolanu,
protopop

Contribuții la problema misionară.

Mi-a revenit onorifică încredere, să schițez în cadrul unei programe, propunerile cu privire la problema noastră misionară. Expunerea care urmează fiind lipsită de orice pretenție, este rodul unei meditații anterioare, pusă în slujba bisericii eparhiei de Dumnezeu scutită a Aradului. Este o accentuare a golurilor simțite și în același timp sinteza unor mijloace pentru intensificarea activității misionare din eparhia noastră.

Valorile competente ale Bisericii noastre, cu drept cuvânt socotesc pendentă ridicarea prestigiului Bisericii ortodoxe române, de activitatea misionară. Este cea mai actuală, dar și cea mai grea problemă, prin nouitatea ei, dacă ne putem exprima astfel, și prin multiplicitatea aspectelor ei.

Termenul „misiune” derivă în general dela verbul latin *mittre* — trimite și în special dela substantivul *missio* (nem.) — trimitere — misiune. În general prin misiune se denumește orice activitate științifică-culturală-națională de propagandă. În înțeles restrâns „misiunea” denotă o activitate bisericească specială, în sensul spiritualizării, a evanghelizării vieții creștine. Misionarismul este activitatea bisericii în acest sens. Misionarul este persoana căreia s'a încredințat o trimitere în această direcție. Misionarul este deci trimisul bisericii, ca organ al misiunii. Cel mai

natural și cel mai indispensabil organ al misiunii este preotul.

În acest sens în T. V. numește prorocul Malahia pe preot. „Sol al Domnului oștirii”. (Malah. II, 7.) Dela el se cere „să păzească știința și din gura lui se așteaptă învățătură”. (Malah. II, 7.)

Misionarii consacrați nu exclud însă pe cei laici. Mai vădit se întregesc. Dacă am putea obține o sinceră colaborare între ambele categorii, succesul ar fi perfect.

Derivarea etimologică a termenului misionarism, denotă mai mult relația externă a acțiunii. Are deci sens exterior, ceva obiectiv. Trebuie să cercetăm latura internă, a noțiunii, fiindcă accepțiunea externă, obiectivă nu epuizează integral noțiunea de misionarism. În felul acesta putem considera misionarismul ca o stare sufletească habituală a celui trimis, pentru răspândirea și apărarea Evangheliei lui Hristos. Astfel în înțeles subiectiv misionarismul este un foc sacru, care arde în sufletul misionarului, îndemnându-l și călăuzindu-l la realizarea idealului evanghelic. Este un entuziasm apostolic, o râvnă dumnezeiască. Râvnă aceasta ne face „Să dăm la o parte orice piedecă și păcatul, care ne înfășoară așa de lesne și să alergăm cu stăruință în alergarea care ne stă înaintea. Să ne uităm țintă la Căpetenia și desăvârșirea credinței noastre, adică la Isus”. (Ep. c. Evrei, XIII. 1—2.) Misionarismul luat în sens subiectiv, apare astfel ca o energie religioasă potențială. Așteaptă numai împrejurări pentru a se realiza. Asistăm în felul acesta la actualizarea energiei lăuntrice. Suntem în plină acțiune misionară. Vecinic adevărate vor rămânea pe terenul misionar cuvintele Sf. Iacob „Credința fără de fapte este moartă”. (II, 17.)

Am amintit mai sus, că factorul cel mai natural al misiunii este preotul, în urma întreitii sale chemări de preot, învățător și cărmuitor de suflete. Cu ocazia congresului misionar dela Arad, avându-se în vedere această împrejurare, un distins personaj al vieții noastre bisericești, a rostit memorabilele cuvinte că „Nu fiecare preot este misionar, dar fiecare preot este dator să devină misionar”. Într'adevăr! Imprejurările grele de viață în care își depășă zilele preotul zilelor noastre, fac să lanțezească într'ânsul energia duhului. Aceasta nu poate însă constitui motiv de inerție. Greutatea adoptării la nolle împrejurări nu ne pot scuza! Trebuie să aflăm relele și aplicat remediul.

Sf. Ap. Pavel ne grăiește: „Aprinde darul lui Dumnezeu, care este în tine...” (Ep. II. Tim. I. 6). Aceasta se poate realiza prin mijloacele harismatice, apoi prin altele de ordin natural, prin lectură, studiu temeinic, cultură, etc. Este deci indispensabilă în activitatea misionară, înflăcărea darului, păstrarea în trevie a conștiinței preoțești-misionare.

Pentru lucrarea noastră misionară să se facă cu succes, este de lipsă organizarea muncii misionare în întreaga eparhie. Să se concentreze și coordoneze răsfețele acțiunii într'o puternică mișcare sub comanda centrului. Acțiunea misionară centrală să se sprijinească și să completeze mișcarea misionară din parohii și centrele protopopești.

În privința organizării activității misionare în eparhia noastră se pot propune următoarele:

1. Instituirea unei echipe misionare la centru compusă din elementele cele mai valoroase, din centru și provincie, sub auspiciile Prea Sfințelui Sale. În conștințelegere cu secția bisericească-culturală eparhială va elabora programe de lucru în centru și provincie, având în vedere atât latura negativă apologetică a misionarismului, cât și pe cea pozitivă creatoare. Se va avea în vedere toate clasele sociale, țărani, meseriași, intelectuali. Se va folosi de toate mijloacele: predică cult, cărți, etc. Echipa misionară din centru va munci acolo în direcția arătată, iar la periferii, în provincie ori de câte ori se ivește necesitatea. Mai ales în cazurile când necesitățile provinciale petrec puterile echipelor din sectoarele tractelor protopopești.

2. Organul executiv al misionarismului diecezan este misionarul eparhial.

a) Va avea un birou la centru. Acolo se vor păstra și exhiba toate hârtiile și documentele privitoare la misionarism.

b) El va fi organul de legătură misionară între Centru și sectoarele provinciale, asistând la conferințele pastorale preoțești cu caracter misionar. În acele colegii preoțești va cunoaște părerea clerului în privința misionarismului. Va transmite înviașunile și îndrumările dela Centru.

c) Va alimenta pe toate căile mișcarea misionară din centru și provincie (cercuri religioase misiunii speciale) Misionarul eparhial va îndemna și controla științele depuse de preoțime pentru înființarea societăților bisericești culturale, ca: „Societatea Sf. Gheorghe”, „Oastea Domnului”, „Cercul de citiri biblice”, „Sfaturi moralizatoare”, Reuniuni de cântări, pentru împodobirea bisericilor și a țintirnelor. Etc.

d) Misionarul va excurge în locurile contaminate de sectari spre a reacționa prin predici și discuțiuni libere cu cei rătăciți. Va observa activitatea misionară a preotului din loc. În caz de lipsă va introduce și va indica mijloacele de luptă ce le crede necesare.

e) Va face demersuri pentru înființarea bibliotecilor populare în parohii și preoțești la centrele protopopești.

3. Să se mențină organizarea activității misionare din trecut, pe tracte. Fiecare tract va avea o echipă misionară compusă din cei mai merituosi și zeloși preoți tractuali sub conducerea protopopului. Această

echipă va excurge în comunele expuse. Prin servicii în sobor, administrarea sf. taine, conferințe și discuții libere va reacționa, scutind credincioșii de rătăcirii și mijlocind revenirea celor trecuți la sectari.

Asemenea misiuni se vor organiza și în centrele protopopești, pentru popor și pentru intelectuali. Echipele misionare tractuale vor ține în curent centrul cu toate mișcările. Tot în felul acesta se va pregăti terenul și pentru revenirea uniților la ortodoxie.

Misionarismul va cuprinde, precum am mai amintit, toate clasele sociale. Deosebirea de vârstă. Se va tracta tinerețea de ambele sexe dela școlile de diferite grade. Se va munci la spitale, penitenciare fabrici. Etc.

Ar fi consult, ca în legătură cu misiunile să se exerciteze caritatea creștină, din fondul milelor sau alte diferite mijloace.

4. Tipărirea de cărți și broșuri, cari să cuprindă doctrina bisericii și să combată erezile, cu specială privire la popor și intelectuali. Se propune deci:

a) Biblioteca creștinului ortodox în limita posibilității să-și procure și clișee religioase pentru împodobirea broșurilor.

b) Să se înființeze o secție a bibliotecii intelectualului creștin ortodox. Aici am putea răspunde fraților noștri din strana stângă, la multe afirmațiuni gratuite pe terenul trecutului bisericesc. S'ar putea accentua principiul „audiatur et altera pars”. Atât de necesar la stabilirea adevărului!

5. În mișcarea misionară să se folosească și filmul. Propunerea rămâne deschisă discuțiunii.

6. Organizarea anuală la centru a unui congres misionar eparhial. Acolo se vor comunica experiențele, se va face schimbul de idei, se vor cunoaște oamenii. Totul va fi în favorul misionarismului.

Cele expuse, precum am mai amintit, n'au nici o pretenție. Propunerile nici nu se socotesc infalibile. Sunt socotințele unui membru al clerului, atât și nimic mai mult. Succinta schițare de programă este supusă aprecierii și completării, pentru ce se înterează de mișcarea misionară.

Am lăsat la urmă, intenționat, partea cea mai grea a chestiunii, latura financiară. Se va pune întrebarea și poate cu drept cuvânt, că totul e bine și frumos, dar de unde să se finanțeze cheltuielile de deplasare și aranjare, etc? Este necesar crearea unui fond misionar central, din care să se acopere cheltuielile curente. Ori câtă bunăvoință ar avea cei chemați la misionarism, este cert, că pe cheltuielile lor proprii nu vor putea face misiuni. Este suficient zelul și munca lor (cu grațul și scris.) gratuită. Cheltuielile deplasărilor și menajul pe durata misiunilor trebuie să li-se asigure. Cu bunăvoință, chibzuință și

intervenție pela prefectură, preturi și primării, o parte a greutăților se pot delătura.

Greutățile materiale să nu dea zăclăneală Evanghellei lui Hristos! Organele misionare vor fi „Ca unii cari lucrăm împreună cu Dumnezeu” (II Cor. 6. 1)

Preotul: Ștefan R. Lungu.

Câteva momente din trecutul Episcopiei Aradului.

— Conferință —

(Urmare.)

În curând după revolta dela Șepreuș și după ieșirea pe față a lui Vulcan în jud. Aradului, dăm. în anul 1827, de următorul lucru. Un înalt funcționar public, care era asesorul tablei judecătorești, Alexandru Balass, deci un ungar, stărui într'un caz, ca să trimită o comisie mixtă, pentru a abate dela ortodoxie pe niște oameni, cari „trebuiau” să se țină, peste vola lor, de legea unită.

Se începe apoi, incurând, șirul de șicanări la adresa preoților din mai multe sate ortodoxe, — așa de pildă în următoarele sate, nouă la număr: Slatina, Neagra, Nădălbesti, Susani, Minead, Laz, Dieci, Revetiș și Roșia — ai căror preoți se jălbesc episcopului N. Ioanovici, în 1829, de mai multe nedreptăți și stinicii. Unora li s'a luat din sesiile parohiale; alții au fost despoiați de pământurile familiare, dându-li-se pământuri urbariale, după cari aveau să poarte sarcini mai grele; altora li-s'au luat pământurile de arătură, cari au fost înlocuite cu altele mai slabe; altora li s'a impus ca, după atari pământuri ce au primit să plătească dări și pe trecut; — ba, li-se pusese în vedere și datoria, ca atari preoți să repare și drumurile publice. Episcopul Nestor Ioanovici intervine la comitat pentru încetarea atăror siluiri.

În curând se întâmplă o pricină și în Târnova, unde se făcū parohie gr. cat. la 1831. Dar satul nu peste mult a revenit, întreg, la legea sa de înainte.

Nu peste mult însă avea, după moartea episcopului Ioanovici și înainte de venirea celui-lalt episcop, să se descarce groaznica furtună unionistă dela 1834.

În anul 1834, episcopul Vulcan — cu un an înainte de moartea împăratului Francisc I cel răvniitor de unirea Arădanilor și cu 5 ani înainte de moartea lui Vulcan — acesta se năpustește, în ciuda vârstel sale de mosneg de 76 ani, cu puteri tinerești și cu toate slujile administrației comitatului, asupra satelor noastre ortodoxe, spre a le stili să treacă la unire. Așa se vede: nici împăratul și nici vlădica unit nu puteau muri liniștiți, că nu se alege nimic din pianul lor, făcut la 1815 pe capul episcopiei Aradului! Ca la un sămn, se alătură la aceasta prigoniște și nemeșii

din deosebite părți ale județului Arad, de pildă în părțile Deznel, unde stăpâna familia nemeșească Török, și pe Murăș în sus, în părțile Petrișului, unde — la Petriș, Corbești, Roșia, Obârșa și Vinești — stăpâna familia nemeșească Salbeck, din a căruia spiță de neam se născuseră la Iași, în veacul al XVIII și doi iezuïți cu acelaș nume de familie.

De aci încolo, se exploatează toate nemulțumirile ivite prin satele noastre. În Felminiș străbate unirea pe urma unul proces al preotului Vaslie Brancovici de acolo, care aveă un disciplinar la Consistor și s'a făcut unit numai ca să scape de pedeapsă. Tot așa și în alte sate, și chiar și în Șiria.

În aceeași vreme în primăvara anului 1834, episcopia Aradului primea rapoarte, din toate părțile județului Arad mai ales, că unația se propovăduiește, cu sâlnicie și cu nerușinare, nu numai de preoți uniți ci și de notari (secretari) și de alți funcționari de ai magistratului și de alte persoane, cari, cu toții, lucră cu felurite făgăduințe, amăgind poporul, neîncetat și neobosiți. Notarii atot puternici pela sate și administrația comitatenză erau „apostolii” desbinării sufletești și a slăbirii politice a Neamului românesc din Ardeal, care mai avea de acum numai 14 ani până la marea adunare de desrobire politică de pe Câmpia Libertății!

Aflând despre cele ce se petreceau, Consistorul trimite o „deputație” stătătoare din arhimandritul Moise Manuilovici dela H.-Bodrog ca locșilor ai administratorului episcopesc, apoi pe profesorii de teologie Gherasim Rațși Gavril Giulan și pe vice-notarul consistorial Dim. Vlacovici, ca să umble pe sate. Dar nu li era îngăduit să între în satele, în cari își puseseră piciorul agenții unației, ci numai prin celelalte sate.

Lucrurile ce s'au petrecut în primăvara aceluiși an 1834 d. ex. pe Valea-Deznel, sunt îngrozitoare. Vi-le vom spune pe scurt.

Din protopopiatul Ineului, după cum o spunea protopopul Grigorie Lucacic, au trecut la unire satele: Chertiș, Roșia, Revetișul cu filla Berindia și Selegen. Iată, între ce fel de împrejurări. În capul oamenilor noștri stăteau: judele nobililor (adecă solgăbirăul sau pretorele) Kornya, contele Salbeck din Petriș și Ștefan Török, domnul de pământ dela Dezna. În *Revetiș*, primarul nostru a fost alurgat din sat, din băta, pertrucă n'a primit unirea. Iar la *Selegen*, acelaș Kornya, care-l siluia pe primarul din *Revetiș*, a poruncit primarului să-l mâne pe credincioșii noștri din băta, spre a se declară pentru unire. În *Buhani*, preotul nostru a fost dat din slujbă de domnul de pământ dela Dezna, care a numit altul în locul dânsului, văzând că poporul nu vrea să se desbine de legea strămoșească. La *Dezna*, nemeșul Török a amenințat, că nici în 20 de ani nu vor aveă preot, dacă nu se dau la unire. Iar preo'tul Teodor Coplan din Laz, chemat

la Dezna la o înmormântare, a fost scos din sat de nemeșul Török cu amenințarea, că la caz contrar va fi aruncat în fere, iar bieții oameni și-au înmormântat mortul fără de preot.

Iată, așa sa făcut desbinarea sufletească a Românilor și în județul Aradului, ca în toate celelalte părți certate de Dumnezeu cu această piagă!

(Va urma)

Din vicleşugurile bapțiștilor.

Din comuna Bara primim următoarea scrisoare: Eu, Moisa Neghiș, fost bapțișt, aflu de bine să vă trimet niște știri, despre vicleşugurile bapțiștilor din satul nostru.

Între familiile desfăcute, sau rătăcite dela sânul bisericii strămoșilor noștri, este și familia țaranului de aici Vasile Miloș.

Acesta are un fecior cu numele Partenie, asupra căruia în anii trecuți, bapțiștii făcuseră sfat, să-l însore. Bine înțeles însurarea trebuia făcută așa fel, ca numărul celor ce hulesc biserica părinților lor, să crească cu o persoană.

Și într'o bună zi, predicatorul Gligor Isac, un om cu sfiel negru, a venit la Partenie Miloș cu o fată, adusă de undeva dela codru și i-a spus, acestuia că după legile bapțiște, trebuie s'o fie de soție. Sărmanul Partenie a încrămenit, căci nu încăpea în mintea lui ca să se căsătorească la poruncă, cu o persoană pe care n'o cunoaște, n'a mai văzut-o și nu cunoaște felul ei de judecată și de purtare.

Ei, dar „legea” e „lege” și Partenie al nostru s'a văzut pe neașteptate om însurat.

Între cei doi însurații însă nu s'a putut face legătură mai strânsă sufletească, pentru că nu se potriveau la fire și la nărav. Erau doi tineri leșiți din două familii îndepărtate cu obiceiuri de două feluri.

Și urmarea a fost că sărmana Elena, tângind într'o mare durere sufletească, după un an a răposat.

Răspunderea sufletească pentru răposarea prea de vreme a acestei neveste tinere, este a predicatorului bapțișt, care n'a lăsat-o să se mărite acolo în aerul ei de codru, aproape de părinți și frați.

La a doua căsătorie Partenie Miloș n'a mai ascultat de sfaturile viclene ale bapțiștilor, ci s'a căsătorit cu aleasa inimii sale.

Mai era la noi în sat o familie, unde sălășiula pacea și bunăînțelegerea lui Dumnezeu.

În aceasta familie creștină, era un moș bătrân, care nu se știe din ce pricină umbia la adunarea

baptiștilor. Cei din casă, l'au lăsat în pace zicând că, moș Gavrilă ori unde merge la rugăciune, nici nu strică, nici nu direge. Iar cu sufletul său, va da el seamă, că de ce l'a vândut.

Pocăiții (vai de voi rătăciților) din sat însă, n'au judecat, ca creștinii din familia lui Moș Gavrilă, ci în vicleșugul lor au aflat de bine să spargă și aceasta casă, după cele multe ce le mai spărseseră în sat. Predicatorul Gligor Isac, a luat pe moș Gavrilă de mână și a plecat cu el în lume, să-l însoare.

Și peste câteva zile cei doi peșitori s'au întors acasă cu o nevastă tină, care se lipea mai mult de predicator, de cât de bătrânul Gavrilă.

În zilele următoare toți vecinii se întrebau peste gard sau peste uliță: Măi Ioane, știi ce-l nou în sat? Moș Gavrilă s'a însurat, predicatorul Isac, cel cu mâța în sac, l-a adus o „soră” tină și oacheșe, hăt de acolo de peste Timișoara.

Hei frate, nu-l adusă aceea pentru moș Gavrilă, el este numai calul, căruța i s'a pus căpăstrul pe cap. Și toată suflarea din sat numai vorbea despre altceva, decât despre însurarea lui moș Gavrilă și despre spargerea liniștei din casa lui, unde cel din casă trăesc în ceartă în, sfadă, și hărțuelli, de când baptiștii au băgat culul străin în casa lor.

Femeile baptiste din sat, se feresc să nu între în adunarea lor vre-o femeie mai frumoasă ca ele. Astă vară a venit una baptistă frumoasă din Ierșnic și femeile au scos-o afară. Pentru lucrul acesta s'a pornit în adunarea lor ceartă. Bărbații țineau cu „sora” din Ierșnic, iar femeile strigau în gura mare să iasă afară.

La toate aceste noi creștinii din Bara zicem că cine seamănă vânt, seceră furtună. Și „pocăiții” noștri vor secera încă multă afurtună. Și din aceasta furtună se desmetește unul câte unul și vine înapoi în brațele bisericii mame de unde au fost rușiți cu vicleșug.

Vin mereu bleșiți, cu deosebire de când preotul nostru cel nou, ne face serviciul frumoase și Dumineca după masă.

Noi ne rugăm pentru cei rătăciți, să se întoarcă la adevăr.

Moise Neghiș,
fost baptist

Preocupări jidovești în Ungaria.

Citim și dăm aci din jidovescul ziar „Pesti Hir-lap” din 17 Febr. 1929 cele ce urmează, fără să adăugăm deocamdată vre-un comentariu:

„Ideia bisericii ortodoxe maghiare.

Judecătoria a pedepsit deunăzi pe preotul sâr-besc din Szentendre, pentru lezarea națiunii (nemzetgyalázásért), fiindcă la 15 Martie a smuis unul copil ministruant tricolorul uoguresc. La enunțarea sentinței, judecătoria a avut în vedere, că acest preot a mai fost odată pedepsit pentru hulirea națiunii.

La citirea informațiunii, tot maghiarul cu sentimente întregi țipă de durere. Apoi nu e de ajuns să luptăm luptă supraumană înafară cu balaurul sânger-ros al lumii întregi? Pe deasupra își mai ridică capetele și înlăuntrul vermii mai mărunți dar tot atât de primejdioși, bacilii? La desbaterea judecătoriei s'a descoperit nu mai puțin, decât că în interiorul cel mai din lăuntru al țării lucrează propagatorul oficial al ideii de stat iugoslave, care azi uzurpă o însemnată parte din teritoriul Ungariei.

Dacă nici odinioară nu a fost frază, că aci e trebuință de măsuri grabnice, atunci acesta e acel caz. Influența preotului e mare, el găsește calea către suflete prin sentimentele sfinte și adânci ale fiecărui om, prin religie și dela el atârnă, ce fel de hrană le dă: mază cerească, sau mătrăgună politică. Azi însă în Ungaria avem situația, că cetățeanul maghiar de religia ortodoxă, care vrea să aparțină bisericii, numai unei biserici naționale poate să aparțină. Sau se atașează bisericii române din Ungaria, sau celei sârbești din Ungaria. Pentru că biserica ortodoxă maghiară nu este în Ungaria, cetățeanul maghiar de religia ortodoxă, deci, ajunge, fără nădejdi de scăpare, sub influința națională română sau sârbească, în cele sufletești. Din cazul preotului din Szentendre am văzut ce foloase aduce ideii de stat maghiar această influență.

Organizarea ierarhiei ortodoxe din Ungarie a de origine austriacă. Când a succes alungarea turcilor din țară, pe teritoriul depopulat din sud au venit coloniștii sârbi și aceștia au influențat, cu aprobarea lui Leopold I. patriarhia ortodoxă sârbească, cu reședința în Ipec. Ființa națională sârbească a acestei biserici a observat-o dinastia și se potrivea foarte bine cu planurile ei, dușmane ungarilor, ca pe episcopii acestei biserici să-i facă membri în casa maguaților. Mai târziu a întărit și mai mult naționalitățile în paguba ungarilor. Printr'un pas lăscut de șah în sinodul din Carloveș, a despărțit în două biserica ortodoxă din Ungaria, care biserica a crescut în răstimp, anume în biserica ortodoxă sârbească și română. Așa au ajuns în vechea Ungarie două biserici ortodoxe, una cea română, al cărei cap a fost mitropolitul din Sibiu, alta cea sârbească, în frunte cu patriarhul din Carloveș.

Dela Trianon încoaci, Ungaria mutilată are o singură episcopie ortodoxă, episcopia ortodoxă sârbească de Buda cu scaunul în Szentendre. În vechea Ungarie aveam regula legală pentru îndeplinirea acestui

După ce acest mecenat al bisericeții din satul Lăpușnic și-a împlinit dorința sufletului său, în 19 Febr. a. c. a fost petrecut cu multă cinste și iubire de tot satul pe calea vecinicii.

Înmormântarea s'a efectuat de preotul satului I. Jurca, asistat de preoții I. Căpitan din Cladova și N. Burdea din Cutina.

Dumnezeu să-l așeze în corturile sfinților pe bunul creștin Zenovie Ciosa.

Scoalele dela Hălmațiu în epoca absolutismului, 1850—1860.

De Tr. Mager, prof.

Administratorul, cărui se adresează raportul, este Patrichie Popescul, scaunul episcopesc fiind în vacanță.

Din acest raport cunoaștem că se țineau examene festive la încheierea ambelor semestre. Pentru a ridica prestigiul școlii, examenele se țineau și în biserică, cu participarea tuturor autorităților bisericești, civile ba chiar și a celor militare. Autoritățile se interesau de progresul elevilor și pentru încurajarea acestora pe lângă actul de prezență, mai distribuiau și premii, cărți, hârtie, rechizite de scris, ba chiar și „bani de argint“.

Mai știm că pe acea vreme Hălmațiu avea și o garnizoană, o companie de soldați, trimiși acolo probabil după potolirea revoluțiunii, care se desfășurase intens în această regiune.

Anul școlar 1852—1853.

Din „Prospectul Tabelariu“ depe anul 1852/3, aflăm că în anul acesta s'a deschis o școală elementară și în Pleșcutia, al cărui edificiu se află în construcție.

Ținutul Hălmațiu era acum deservit din două centre școlare.

Școlii din Hălmațiu îi aparțineau următoarele 26 comunități, de către care era și susținută: Orașul Hălmațiu, Leștoara, Poenariu, Tohești, Hălmațel, Sarbi, Luncoșara, Voșdoci, Bănești, Cristești, Brusturi, Lazuri, Croși, Măgălicea, Mermiclu, Bodești, Cluciu, Vidra, Aciua, Poiana, Tisa, Leasa, Ionești, Tămure, Ocisor și Oclu. (Tărnăvița aparținea, probabil, la Răscușița, din partea Băii de Criș, iar Brusturescul la Zimbru din partea Gurahonțului).

Școlii din Pleșcutia îi aparțin următoarele comune: Pleșcutia, Aclua, Talagiu, Budești, Dumbrava, Răstoai, și Guravăii.

În anul 1852 | 3 funcționau deci trei școli:

Localitatea unde se află școala	Numele catihetului	Numele învățătorului	Numărul elevilor					Salarii învăț.
			Români ort. băieți	Alte nat. băieți	Români ort. fete	Alte nat. fete	Total	
1) Hălmațiu școala normală	Diaconul Ioan Varga	Baziliu Moise	21	1	3	5	30	300 fl.
2) Hălmațiu școala elementară	" "	Diacon Ioan Varga	48	7	3	2	60	250 fl.
3) Pleșcutia școala elementară	Preotul Adam Jiva	Simeon Micota	8	7	1	1	6	250 fl.

Av. porăști școala în cursul anului 14 elevi

Programa de învățământ cuprindea următoarele materii:

Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
Elementele gramaticii române, germane și maghiare, catehism, istoria biblică, aritmetică, hristomație, scrierea în trei limbi.	Elem. gram. rom. germ. și magh. catehism, istoria biblică, aritmetică, hristomație, datorițele supușilor către monarh, istoria romanilor, scrierea în trei limbi.	Elem. gram. rom. germ. și magh., catehism, aritmetica, hristomație, datorițele către monarh, istoria romanilor, geografica Transilvaniei, scrierea în trei limbi.
Elem. gram. rom. germ. și magh., catehism, istoria biblică, aritmetica, scrierea în trei limbi.	Elem. gram. rom. germ. și magh. catehism, istoria biblică, aritmetica, hristomație, datorițele supușilor către monarh, scrierea în trei limbi.	Elem. gram. rom. germ. și magh., catehism, istoria biblică, aritmetica, datorițele supușilor către monarh, geografica Transilvaniei, conțept.
Elem. gram. rom. germ. și magh., catehism.	Elem. gram. rom. germ. și magh., istoria biblică și ceva scrisoare.	Elem. gram. rom. germ. și magh., datorițele către monarh, aritmetica, ceva scrisoare în trei. și conțept slobod

Întrucât se făcea în 23 ore pe săptămână.

Edificiul școlii propriu nu există.

Școala normală din Hălmațiu funcționează în casă pe arență, constând din două „sobe“, una pentru „învățarea tineretului“ și alta, locuință pentru învățător. Proprietarul casei este Petru Păcurariu și ia o chirie de 100 florenți pe an.

Școala elementară din Hălmațiu a fost instalată în casa bisericii ortodoxe, având „două sobe și coadă“ între ele. De susținerea edificiului se îngrijește stă. biserică din Hălmațiu. Are și grădini.

Școala elementară din Pleșcutia încă se află în casă cu chirie, edificiul școlii fiind în construcție.

Dezideratele insp. școlar pentru îmbunătățirea situației școlare.

„Prospectul Tabelariu“ cuprinde și o rubrică în care se induceau diferite propuneri. Rubrica aceasta formulează chestiunile școlare prin următorul text la care este a se răspunde: „Modurile cu puțință spre înaintarea trebil școlare în cercul acesta prin înmulțirea școlilor, înălțarea claselor mai înalte, ridicarea salariilor învățătoresți, așezarea fundațiilor școlare pentru creșterea mișilor învățăceli, câștigarea cârților școlare, a stipendiilor, a penziilor pentru smeriții învățători, sau pentru văduvele de învățători rămase, ș. a. m.“

La aceste întrebări protopopul Petru Moldovan opiniază: „De bine aș vedea toate scrisele din sus să se înlățească, însă acestuia popor nu-i sunt cu puțință de a se plini, măcar este numărös: creștinii numai a sfintei biserici cei dreptcredincioase peste 21 mil de suflete sunt (aci este socotită și populația comunelor din actualul județ al Hunedoarei, care și azi face parte din pp. Hălmațiuului) și școli puține, drept aceea de mare lipsă și de neapărată trebuință ar fi, barem următoarele școli înălțate, mai bine să se statornicească, adică:

1. În orașul Hălmațiu, care are în jurul său 25 de sate să se ridice școală normală pentru doi învățători, cu două despărțăminte și cu două chilii (școli) pentru învățăceli, prevăzute cu cele cuviincioase; loc este și aproape de biserică noastră, proporțian bun, pe care să se clădească; material, platră, avem de ajuns pentru clădit, precum și bani, 700 florenți, monetă convențională. (Punctul 2—3 tratează despre școlile din comunele aparținătoare azi jud. Hunedoara)

4. În comunitatea Pleșcutia, ce este din jos de

scaun episcopesc. Ce va fi însă acum, dacă scaunul episcopesc din Szentendre va trebui îndeplinit în urma unei sedisvacanțe? Oare mitropolitul ortodox sârbesc din Belgrad va face numirea noului episcop? Și fiindcă episcopul din Szentendre, după legile noastre nouă e membru în casa de sus (senat), o autoritate din Belgrad va face numirea unui legislator în casa de sus ungară?

Trebuie să înființăm episcopia ortodoxă maghiară. Fie în noua Ungarie, în loc de două biserici ortodoxe naționale, în loc de română și sârbească, o singură episcopie ortodoxă maghiară. Precum s'a putut înființa la 1910 pentru greco-catolicii episcopia greco-catolică maghiară de Hajdudorog și prin aceasta au putut fi scoși cetățenii maghiari greco-catolici de sub influența preoțească venită din direcția rusească și românească, tot așa, prin înființarea episcopiei ortodoxe maghiare, se poate pune sfârșit faptului, ca micuții copii ai cetățenilor unguri să fie otrăviți cu manuale cu litere cirile importate din Belgrad în școlile confessionale ortodoxe. Înființarea noului episcopii, de bună seamă nu va întâmpina greutăți politice externe. Dacă în interesul înființării episcopiei greco-catolice de Hajdudorog a trebuit să ne adresăm Romei, în cazul acesta decide autoritatea din Bizanț a greco-neuniților, cu alte cuvinte a ortodocșilor, patriarhul din Constantinopol, care totdeauna dă rezolviri favorabile în chestiuni de înființare de biserici naționale.

Statul trebuie să înțeleagă imposibilitatea, că cetățeanul maghiar să fie silit în propria sa patrie să aparțină unei biserici naționale străine.

La discutarea cazului cu preotul din Szentendre, care a hulit națiunea, a fost ascultat un proprietar sârb, care a făcut depozitie, că a citit o carte despre 15 Martie și aceasta a avut așa efect asupra lui, că a dorit să țină serbarea națională. Acest proprietar sârb merită ca sentimentul lui de a ține la unghime să nu fie îngreunat prin forme bisericești învechite, antinaționale. Cu el împreună merită mil și mil de sâmbi de ai noștri, să nu-i lăsăm și pe mai departe în atmosfera primejdioasă a ispitelor potrivnice ungarilor, diriguite din Belgrad. Cel ce vrea să adore pe Dumnezeu în felul ortodox și e cetățean maghiar, acelui trebuie să-i dăm posibilitatea, să poată fi ortodox, însă și pentruca să devină (vá-hassék) maghiar cu trup, cu suflet*.

Până aci articolul din „Pesti Hirlap” Vom reveni.
Pr. F. C.

Din isprăvile unui baptist nemernic din comuna Vărfurile (Ciuci).

În dimineața zilei 22 Februarie 1929, baptistul Crainic Traian a Dițului, din comuna amintită, s'a pus să fure dela Mamă-sa unele haine (îmbrăcăminte) de

casă cari nu-l aparțineau. Mama numitului și ea baptistă, cunoscându-și felul de a fi al fiului, s'a pus la pândă, când astfel l-a prins pe acel hoț chiar în flagrant delict.

Baptistul nostru de flu, văzând că a căzut în cușcă — prin ce s'a demascat moralitatea de baptist de aici și aturea — s'a pus și a luat la bătaie pe beata Mamă și apoi și pe un frate de al său, care sărise în ajutorul celei atăcate spre a o descăiera din mâinile fratelui său baptist bătăuș și hoț neisbutit. Descălțarea n'a reușit până-ce a dat de veste un creștin din vecinătate, care s'a dus în grabă mare la familia baptistă încăierată și acestuia abea cu mari greutăți l-a reușit să-i descălțare și atunci baptistul nostru s'a pus asupra creștinului și l-a bătut până l-a învățat astfel, că abea cu ajutorul nevestei sale a putut să scape cu viață din mâinile vecinului baptist.

Fiara aceasta sălbatecă de baptist apoi nu s'a multumit numai cu isprăvile arătate mai sus, ci după acestea tot mereu amenință în stânga și în dreapta, că dacă pe viitor va fi împiedecat în acțiunile sale, va spinteca cu *brisca* pe toți.

Cauza aceasta de o gravitate extraordinară a fost deferită, din partea interesatei, Postului de Jandarmi din loc, dela care se așteaptă luarea cuvenitelor măsuri față de individul nostru, care și-a arătat că prin credința ce o mărturisește tănuiește felul său de a fi.

Iată deci, că acești indivizi, ce se bat pe piept a fi oameni fără de păcate, își arată sufletul negru de care sunt stăpâni și trebuie să se știe, că aceștia totul fac în ascuns, precum o făcuse și numitul baptist, care o strâmtorase pe Mamă-sa, cu bătaia, într'o cămară și ce-l mai interesant, că a procedat ca mutul, adică a bătut-o fără să producă și sgomot, resp. sbierătură pentru a nu fi auzit de cineva, dar loviturile date au făcut să tresară farfurile în cui pe părete la vecini și de aici apoi descoperirea tristă.

Tepeș.

Un binefăcător al bisericii.

După cataclismul marelui război, ca după toate războaiele, viața noastră morală se abate într'o destrăbălare uimitoare. Și se pare că, simțul și respectul față de cele sfinte, față de cei mai mari și cu răspundere grea, s'a tocit cu totul. Pesimismul acesta încă este cam exagerat, căci din toate părțile eparhiei noastre ne vin știri despre apariția și ridicarea unor suflete mari și cu iubire înflăcărată către biserica noastră românească.

Din comuna Lăpușnic, protopopiatul Balințului, primim știrea despre dărnicia frumoasă a unui creștin de acolo, cu numele Zenovia Ciosa, care, simțind că l-se apropie vremea veciniei, a dăruit averea sa în valoare de 50 000 lei sf. bisericii de acolo.

Hălmațiu, 7 sate împreună, unde ridică școală elementară, care acum se află în lucrare, și sunt declarate pentru facerea și gătirea școlii, precum și pentru susținerea învățătorului.

Totuși de lipsă se vede a ști: măcar poporul este declarat în toată privința, din partea deregătoriei politice să ne steie spre ajutorul la pomealtele școli în anumitele stațiuni; însă altcum nu vor exista — rămânând numai pe popor; — precum acest popor este nedeștept, și nu știe prețul școlii, nici folosul ei.

În spiritul legii Ratio Educationis, acele comune cari se involau să deschidă școală, trebuiau să se declare în scris că vor susține școala un timp mai îndelungat — de obicei 15 ani — arătând totodată mijloacele din cari se va susține. Așa, în cazul de față, comunele fuseseră „declerate”, și se și începuse construcția la Pleșcuța, iar în Hălmațiu materialul și banii erau adunați.

Dupăcum vom vedea mai târziu, clădirea din Pleșcuța rămâne multă vreme nelsprăvită, iar în Hălmațiu construcția se pornește numai peste 10 ani.

Guvernul slobozea într'una circulare, îndemnând autoritățile să facă propagandă pentru ridicarea școlilor, asemenea și forurile bisericești, dar nelăzându-se de nicăiri și sprijin material, aceste îndemnuri frumoase mureau din cauza sărăciei și nepriceperii populației nevoiașe.

Anul școlar 1853—1854.

Se introduce și limba latină.

„Prospectul tabelariu” de pe anul acesta este datat în Hălmațiu la 3/15 Sept. 1854, iscălit de Petru Moldovan, protopresbiter, catihet și local director; Grațian Pop, docente la cl. II norm., Ioan Varga, învățător la cl. I normală, ceremonial diacon, — amintește numai despre școlile din Hălmațiu. Despre școala din Pleșcuța nu mai pomeneste, nici că funcționează, și nici că s'ar fi sistat.

În locul învățătorului Bazilii Moise, figurează Grațian Pop, care se numește „docente”. Ambele școli din Hălmațiu se numesc „normale”, una cl. I, cea altă cl. II.

În programa cl. II. întră limba latină și avem deci patru limbi: româna, germana, maghiara și latina.

Situația școlară pe acest an se prezintă în următorul fel:

Localitatea unde se află școala	Numele catihetului	Numele învățătorului	Numărul elevilor					Sărari învăț.
			Români ort.	Alte nat.	Total	baie	to	
1) Hălmațiu cl. I. normală	Diaconul Ioan Varga	Diaconul Ioan Varga	19	3	6	—	28	250 li.
2) Hălmațiu cl. II. normală	Protopopul Petru Moldovan	Grațian Pop	18	4	8	4	34	300 li.

Numărul lecțiilor, săptămânal 23 ore,

Programa de învățământ a fost următoarea:

Clasa I.	Clasa II.	Clasa III.
Silabirea rom.-germ.-maghiară, semnul crucii și rugăciunile.	Elem. gram. rom. germ. magh., catehism istoria biblică, aritmetica, cântarea și scris.	Aceleaș obiecte cași în cl. II.
Elem. gram. rom., germ. mag. și latine, catehism, istoria bibl. aritmetica, geografia Europei, datorințele către monarh. hristomație și scrisoarea în 4 limbi	Elem. gram. rom. germ. magh., istoria biblică, aritmetica, datorințele către monarh și scrisoarea în 3 limbi	Elem. gram. și scrisoarea.

Avem deci 2 clase cu câte 3 clase, sau „despărțăminte”, cum se mai numesc într'un raport citat mai jos, adică un curs de învățământ de 6 ani.

Limba latină și scrisoarea în 4 limbi le găsim numai în desp. I. al clasei II., evident, că limba latină se introdusese numai atunci. Legea șc. Ratio Educationis enunțase principiul că limba latină este de absolută trebuință, iar l. germană foarte folositoare, limba scriptelor administrative fiind latina, mai apoi ocupă tot mai mult teren germana.

Sub „hristomație” se înțelegea pe aceea vreme lecturi din scriitorii latini, ori poate în cazul de față, prin analogie și lecturi din scriitorii români.

Dintr'un raport al protopopului, vedem că și elevii neromâni se exercitau în limba români.

Tabloul elevilor clasei II a școlii normale.

Pentru a arăta cum elevii șc. normale se recrutau nu numai din întreg ținutul Hălmațiuului, ci și din al Băii de Criș, reproducem aci tabloul elevilor, cari au fost prezentați la examenul semestrului I, ținut la 17 Febr. 1854:

Numele elevului	Etatea	Naționalitatea	Locuința părinților
Albescu Nicolau	14	română	Basarabasa
Balta Ilie	14	"	Ociu
Bașia Iosif	12	"	Birtin
Belc Teodor	14	"	Acua
Benedek Koloman	12	maghiară	Baia de Criș
Benedek Vilma	10	"	"
Borsos Ludovic	12	"	Hălmațiu
Bușia Arseniu	12	română	"
Ianc Ana	10	"	Hălmațiu
Cainap Georgiu	14	"	"
Costina Eftemiu	12	"	"
Costina Petru	10	"	"
Costina Nicolau	13	"	"
Cristin Iosif	11	maghiară	"
Lucaciu Alexandru	12	română	"
Lucaciu Georgiu	10	"	"
Marian Adam	17	"	Bănești
Mader Pavel	13	"	Vidra (de jos)
Mihăițiu Gavrilă	13	"	Hălmațiu
Mihalovici Victoria	10	"	"
Costina Ana	10	"	"
Moldovan Alexandru	11	"	"
Neamțu Maria	11	"	"
Neamțu Nicolau	15	"	"
Neubauer Maria	10	maghiară	"
Neubauer Iosefa	8	"	"
Popoviciu Manasiu	14	română	Văjdociu
Sida Georgiu	15	"	Hălmațiu
Suba Teodor	15	"	Strâmba
Stanciu Alexandru	12	"	Birtin
Toda Emanuil	12	"	Hălmațiu
Tomșa Simeon	14	"	Acua
Tâmaș Nicolau	11	"	Hălmațiu
Turuc Georgiu	15	"	"
Turuc Nicolau	16	"	"
Happ Iacob	14	german	"
Harduțiu Nicefor	14	română	Baldovini
Herbei Amalia	10	"	Hălmațiu
Hunser Albert	9	maghiară	"
Hunser Ștefan	14	"	"
Vujdea Iosif	12	română	Acua

Propunerii pentru promovarea învățământului.

Cităm din acelaș „Prospect Tabelariu”.

„Pe curgătorul an ar mai fi de lipsă:

1. În orașul Hălmațiu să se rădice școlile și după planul orânduit să se întemeieze. (Punct. 2 și 3. se referă la Târnavă și Rîșculița).

4. În locul Pleșcuța cele trebuincioase să se facă în școală.

Toate acestea se vor plini, dacă vom avea mână de ajutor din partea c. r. comisarior, altcum nu; fiindcă poporul necrescut a avea școală, și între cari se află mai mare parte de strigă să nu fie școală, că cum am trăit noi, și pruncii noștri vor putea trăi, pe lângă toată sânguința, și învățăturile mele, ca să susțină școala și să-și ducă băieții să învețe, măcar în față toți oamenii tac, ba zic unii, bine zice protopopu că să fie școală, iară dacă mă despart dintre ei, sunt cei mai mari protivnici școlii și fiilor lor ca să nu-i ducă să învețe, pentru aceasta este de lipsă, ca să avem ajutoriu din partea dregătoriei politice”.

Se începe calvarul dăscălimii noastre, mai ales a celor a din ținuturile sărace. Populația noastră, care nu simțea un folos palpabil și imediat de pe urma școlii, vedea numai noile sarcini rezultate din înființarea și susținerea școlilor. Incep apelurile desperate către administrația politică, totdeauna străină de aspirațiile noastre naționale, și care a fost totdeauna mai puțin sau mai mult nepăsătoare. *Această împrejurare nefastă a dispărut abea odată cu etatizarea învățământului primar, după preluarea imperiului român.*

Cetind ziare.

Telegraful Român în No. 14 din 16 Februarie, scrie următoarele:

Oare întâmplător lucru este, că în cele 6 județe din Inspectoratul școlar din Sibiu, cu majoritate de la 60—90% de ortodocși, să fie 6 revizori școlari uniți.

Crede oare dl. ministru al Instrucțiunii că între sutele de învățători ortodocși din județele Făgăraș, Sibiu, Hunedoara, Alba, Târnava-mare și mică nu se găsește nici unul apt pentru a fi revizor și trebuie să se recurgă la „luminile” unite.

Nu este confesionalism că în posturile școlare de conducere se înlocuiesc oamenii capabili ortodocși cu greco-catolici? Dăm numai câteva exemple:

La Oradea inspectorul șef G. Bota, lubit și stimat de toți profesorii e înlocuit cu un profesor cursist greco-catolic Augustin Cosma; la Sibiu, revizorul Dragomir, înlocuit cu inv. unit N David, — agent politic; director al învățământului particular e numit Aug. Cahani, prof greco-catolic; la Sibiu centrul Mitropoliei ortodoxe, inspector e numit profesorul greco-catolic Z. Gherman, care în coloanele Unirei își bate joc de religia ortodoxă.

La Ministerul cultelor a fost numit subdirector general prof. unit Ion Georgescu, care a trebuit să plece de la „Astra”, pentru că făcea prea mult confesionalism.

Unde să ne plecăm capul?

— Păntălia unui preot. —
(O poveste adevărată).

Pr. Sf. Sa Episcopul mă numise preot administrator în comuna X, comună în care nu mai fusese preot local de 8 ani de zile. Am plecat la post și după o călătorie de o zi și

o noapte cu trenul am ajuns în stația unde trebuia să mă cobor. Anunțasem mai înainte pe primarul comunei spre am eși cu o căruță în cale. La gară am avut mult val până să-mi descarc puținul bagaj cu care mă înzestrasem nu mult prin căsătorie. Mă uit în toate părțile, nimeni din comună în fine prin multă rugăminte am convins pe un țaran din comuna vecină să-mi transporte bagajele la destinație. Când ne-am văzut așezați în vârful căruței peste bagaj începu am da seama că viața este grea. Soția, care până aci nu se învrednicise de asemenea călătorii, începu să-mi pună fel de fel de întrebări. Văzându-mă că nu răspund în cele din urmă tăcu și privea curiosă la schimbul oamenilor muncitori care alergau de ici colo în lucrul lor. Pe drum îmi făceam feț de fel de idei: ba că oamenii din comună au să mă primească bine și au să se îngrijească să fiu prevăzută cu cele de lipsă, ba că am să intru în casa parohială închipuindu-mi o casă mare, spațioasă, curată, așa cum văzusem în câteva comune prin care umblasem, ba că oamenii or să alerge cu toții către locașul Domnului să asculte pe servul său cu luare aminte și câte planuri îmi mai făceam! Mersesem vre'o trei ore și care nu-mi fu mirarea când ne oprirăm într'o comună mică situată în vârful unui deal, cu două uliți formând o cruce. La răspântie, unde ne oprisem este primăria, iar peste drum biserica. În fața primăriei stăteau o mulțime de oameni cari vorbeau gesticulând iar pe deasupra lor se ridica cu un nor fumul țigărilor cu care se îndeletniceau. Când caii se opriră o liniște mormântală luă locul gălăgiei și câțiva oameni înaintară salutând cu respect. Unul din ei se adresă, D-tră sunteți preotul nostru de care ne-a spus D-l Protopop că ni-l trimite l-am răspuns afirmativ. Deodată înconjurată cocia cu diferite mulțămite către dl Protopop și cu făgăduieli către soarta în care intrasem. Mai înaintarăm vreo 50 de metri și ne aflarăm într'o curte care pot să zic era mai mult: desgrădită decât îngădită. „Asta este casa parohială, îmi zice unul și Die părinte n'ai idee cât de bine ai să te simți aici!” Dau să intru în casă până ce oamenii goliră cocia și grozav m'am dezolat când mă izbi o duhoare din lăuntru. Pereții deslipiți, pe jos numai gropi, ușile băgai degetele prin ele, geamurile erau înlocuite prin niște papătuțe de zdremțe. Nici grajdurile cele mai ordinare nu se țin în asemenea situații. Până ce făceam aceasta inspecție, când să ies afară, ce să văd? Baga. Jul îmi zăcea morman în mijlocul curții, iar lângă acesta chizigiul mă aștepta să-i plătesc. Unde sunt oamenii? întreb eu mirat. „Au plecat acasă” îmi răspunde el enigmatic. După plecarea lui, mă văzu numai cu soția și mormanul din curte, „Dar noi nu putem să stăm aici în dărăpănătura aceasta” îmi zice soția. Dar cui să ne adresăm, vezi bine că oamenii au plecat și ne-au lăsat ca pe niște flueră'n vânt în voia sorții. Soția începe să plângă cu hohot, iar eu stau privind în gol. Ce era să fac și cui să mă adresez? În timpul acesta un om înalt și bine făcut se ivi îmbrăcat ca un fel de mecanic. Văzându-ne pe amândoi consternați, foarte respectuos, după ce salută, zise: „Nu fii supărat căci tot lucrul la început este greu dar pe urmă se va îndrepta. Mă uitam când la ei când la bagaj, nu știam ce să cred despre omul acesta. Hei D-le părinte așa-i lumea poate că n'ai avut atâta vreme

s'o cunoști, ea îți cere să-i dai nu însă să-ți dea". De dar unde cred ei să locuesc până una alta? De, eu aș avea o cămară și v'aș primi bucuos dacă ați avea voie s'o vedeți până se va aranja vre'o sobă din acestea de aici! Soarele își urmase drumul și câteva raze mai aprinse își strecurau lumina la apus. Rupți de oboseală și zdruncinați sufletește peste o oară ne văzurăm stând pe un pat mic așezat lângă perete într-o cameră în care abia puteai să te învârtiți. De mâncare abia îmi aduceam aminte. Astfel am dus-o vre-o două săptămâni cu mâncări reci, conserve, eu care mă înarmasem deacasă. În acest timp am convenit cu oamenii să-mi pună în rând cel puțin două camere. Aș! Fiecare își vedea de treaba sa. Abia am găsit un lemnar să mi repare două uși și un geamglu ca să pună ochetii la ferestre. Restul..... pune-te și făți dacă îți trebuie îmi spuneau unii. Înghitisem în sec și tăceam. Am văruiat camerele, am vopsit ușile și cele două ferești, am spătat și curățit totul și în fine după câteva zile mă văzui și în casa mea începuse să-mi scadă pretențiile, în schimb îmi creștea curajul și mă simțeam mai apt de a pași înainte. Acum îmi îndreptai privirile către sf. biserică. Încăpuseră să o repare și nu aveau preparativele necesare. Zidarii ar fi lucrat și nu aveau materialul necesar, episcopul se văt-cărea ca femeile și nu putea strânge nici un ban. Am lua frânele în mână și după ce am făcut arnicul necesar în câteva săptămâni, am angajat maistorii zidari și locașul era terminat. Urma ca se curețe înăuntru și să fie aranjate iboanele și cele necesare. Strâng comitetul, le spun, ei se lăpădau, strâng sinodul la fel. Am zis eu: „Dacă voi nu vreți, vreau eu”. Intocmal ca Lăpușneanu. Aveam lângă mine un moș cam ca de 70 ani își îndeplinea funcțiunea de crâșnic. Merg la el și îl rog, fie bun și-mi ajută măcar Dumnezeu căci eu fac. „Am ajuns până acolo că însumi am spălat pe jos în interiorul bisericii pentru să așteptam pe P. C. Sa părintele protopop spre a fi sfânt. Eram fericit că lucrul este terminat și mă bucuram că voiu avea loc să-mi pun sufletul și trupul meu în luptă pentru Hristos. Eram prin Noembrie 1925 când vine P. C. S. părintele Protopop și odată cu sfîșirea locașului lui Dumnezeu se face și introducerea mea în parohie. După formalitate mi s'au dat toate în primire, deși începusem lucrul mai din înainte. Când răsfoiesc arhiva văd că sunt lucrări nesăvârșite din anul 1895 deci de peste 30 de ani. Să mă apuc de lucru nu prea eram sigur. Într'o bună zi am mers la părintele Nicolae din . . . și l'am rog să-mi explice fiecare lucrare cum trebuie făcută. Nu mai mult de vre'o câteva săptămâni am fost cu arhiva la rând. Mai aveam socoile. Aici era lucrul mai greu. Pe deoparte nu aveam datele necesare, iar pe de alta nu puteam lua firul, deoarece pe 2 ani înainte nu aveam nici o urmă că sunt făcute sau nu. Întreb pe unii, s'au făcut; întreb la V. Consistor nu s'au trimis. Această chestiune abia după vre'o doi ani am putut-o deslega. Mergeam la serviciu și când intram în sf. biserică mă vedeam numai cu crâșnicul. Unde sunt cantonierii? „N-au venit, Ei s'au desvâțat de a veni”. Așa vre'o câteva luni de zile trebuia cu mare rugămintă să-i aducem. Oamenii nici pomezeală să vină la sf. biserică. Unde-i întâlneam în apotrofem că cel ce fugă de biserică se va rugina

de Dumnezeu. Cu mare greutate m'am apropiat de 2 tineri care aveau idee de cantul bisericesc însă nu îndrăzneau să cânte. Când aceștia au ocupat stranele au început a veni, când cei din familia lor când alții prieteni spre a se bucura de lucru nou. Începuse și asta a umbla pe cale. Când începem să cred că se termină cea mai mare parte din muncă, atunci se nășteau alte cerinți și mai mari, că muncă și mai aprigă. Mulți se plâneau că nu știu când se începe serviciul. Atunci am cumpărat un aring (clopot) cu 15.000, lei. Când am gândit că l-am captivat întru câțva am reparat casa parohială făcând-o accesibilă, cu suma de 36 000 lei. Comuna era 2 părți concubini 36 părechi, 18 Bapțiști, 5 Uniți, și 7 Evrei, Eram liber, luam Scriptura și unele cărți necesare și plecam la adunare, încet, încet, numai cutreerai predicatorii ulițele, numai îndrăsniau a face propagandă. Au început să piardă curajul și astfel am rupt dintre ei 7 persoane dintre cari 3 au făcut și formele legale. M'am apropiat de Evreii și convingându-i că nu-și are nici un rost legea pe care o tin, au cerut în cele din urmă să-i botez și i-am botezat pe toți în legea Domnului. Cu Uniții am procedat la fel. Nu pregetam niciodată, deși munca îmi era dublată fiind și ea învățător. De mult mă cugetam ca să mai cumpăr un clopot mare spre a fi putut umple un gol. Cele ce aveam nu se auzeau la depărtare și mulți dintre credincioși când îi muștram că muncesc (deși clopotul sf. biserici a. a. nuntat începerea sărbătorii) îmi răspundeau că nu se aude clopotul. Era un salt mare. Comuna fiind mică abia de vre'o 80 de numere, dintre care 2 Bapteste, nu prea cu stare și după atâtea cheltuieli făcute într'un timp destul de scurt eu însumi vedeam că sacrificiul lor este cu prisos. Totuși cu prudență și dragoste l'am putut împinge și la acest pas. Când plăcere am văzut citindu-se pe fețele lor când am sfîșit clopotul! Când sunetul său frumos, chema pe credincioși către rugăciune, ulițele înviau, iar casa Domnului se umplea de ascultători, uitând de cele 22.000, lei care s'au dat. Bun înțeles că nu ei au contribuit ci cu istețime în înțelegere cu ei am folosit un teren din pământul dat prin, forma agrară iar celelalte pământuri s'au licitat în vederea scopului. Cu banii încasați am făcut o rotație prin împrumut și astfel am putut eși cu fața curată. Imi mai rămânea un lucru... să mă apropiu de tineret. Asta într'un ținut cum este locul în care păstoresc este una din cele mai grele probleme. De ce? Fiindcă părinții prin neștiința lor, au dau o creștere morală copiilor, ei-i lasă în voia sorții a practica fiecare după plac, după cum vede și aude. Pe când bătrânii se rugau, cei tineri se imbulzeau în fața primăriei petrecând timpul în glume nesocotite și jocuri copilărești. Mi am zis: „Dacă voi nu veniți la mine, voi veni eu la voi”. M'am dus între ei și din vorbă în vorbă l'am atras să flu ascultat. Azi așa mâine așa până ne-am văzut cu toți adunați la școală citind ori cântând în tropar sau vre'un câtec eroic. Îmediat am format societatea sf. Gheorghe. Încercam să mergem spre bine însă tot schipătam. După un timp destul de îndelungat au început a înțelege menirea societății și astfel au strâns ei un mic fond căruia l'am dat numele de „fondul milelor” după ordinul V. C. Eparhial și îndemnul P.S.S. Grigorie. Șovăiala totuși nu pierise și nein-

crederea domnia. Oamenii nu vedeau cu ochi buni strângerea acestui fond deoarece bănuiau că nu vor merge acolo unde trebuie și deci se vor înfrupta alții din obolul lor. Ca prin minune a venit și momentul acela ca să se vadă roadele și în acest sens. Era un om sărac, venetic care de câțiva ani cutreera câteva sate din jur, ajutându-se cu ce putea pe urma căreia își ducea zilele de pe o zi pe alta. Intr'o zi îl văd stând pe lemnele dela colțul unui gard. Când mă apropiat pe fața lui se zăreau sudori iar respirația lui era silită, dând naștere unui geamăt. Era bolnav. Il luai de mână și l'am dus acasă unde l'am dat mâncare însă nu-l trebuia. Il întreb cu ce l'aș putea servi, el îmi răspunde să-l spovedesc și să-l cuminec. L'am dat haine în care să se culce și m'am înțeles cu vecinul să-i aibă de grijă noaptea. După câteva zile sărmanul își dote duhul. Urma să fie îngropat. Dar cine să se îngrijească de aceasta? Am intervenit la comună, n'au fonduri. Am chemat pe oamenii unde servise; nici un ajutor. Atunci l'am făcut cele necesare contribuind din fondul milelor și i s-a făcut o pompă împărătească deoarece era un om cu frica lui Dumnezeu și numai atunci nu venea la biserică când nu era în comună încolo, nu-l trecea. Iată deci rezultatul. Oamenii erau mulțumiți, vedeu rezultatul. Mai era ceva, nu venea prea multă lume la serviciul divin. Mult m'am gândit ce să fie cauza?! Imi vine în minte o idee, adevărită prin alergarea lumi după cântece. Mă gândii să înființez un cor. Am luat atunci din fiecare casă unde știam că nu prea cleargă la sf. biserică și după o muncă de câțiva vreme am ajuns cu bine la capăt. Nu mică a fost bucuria mea când se umplea locașul Domnului. Pare că mai caldă este rugăciunea noastră și es întodeauna mai ușurat mai vesel și mai mulțumit. Lupta este grea, însă mai mare e victoria! Intr'o păstorie de trei ani de zile, într'o comună părăsită și plină de polomidă, mică și fără nici un ajutor străin să se poată face atâtea, nu-l lucrul ușor. Să te lupti cu oameni cari nu te înțeleg. De multe ori veneam istovit și soția mă certa „că prea mult mă ocup și nimeni nu mă vede”. Atunci îi răspundeam „Munca este fericire și numai ea te înalță acolo unde dorești înainte deci și gloria va fi cu noi”.

Preotul Ioan.

INFORMAȚIUNI.

Ședințele Sf. Sinod. Luni, în 18 Februarie a. c. au continuat debaterile Sf. Sinod. S'a luat act cu aprobare de rapoartele făcute de P. Sf. Sa Eplscopul nostru Grigorie cu privire la congresul misionar din Arad, s'a decis ca viitorul congres să aibă loc la Chișinău în Basarabia.

S'a aprobat regulamentul despre intensificarea activității religioase în armată.

S'au discutat chestiuni curente și apoi Sinodul s'a prorogat pe ziua de 8 April c.

S'a aprobat hirotonirea unor candidați cu pregătire extra-ordinară, s'a intervenit la forurile competente

pentru educația religioasă morală a tineretului școlar etc. etc.

Drumul la cariu. Un preot vine la București, când să plece numai alia drumul către gară. Intreabă în cale un ucenic, care îl duce până la gară. Când se despart preotul îl dă un bacșiș și îi zice:

— Când vei da prin sat pela Brăteni să vii și la mine. Am să și arăt drumul care duce la Dzeu.

Căți oameni mor de oftică. Numărul celor ce sunt bolnavi de oftică în țara noastră este foarte mare și din această pricină mor an de an cam 50 de mii de oameni. Numărul bolnavilor însă, e cu mult mai mare, suferind în toată țara de aceasta cumplită boală de peste 500 de mii de oameni.

Alba-Iulia capitală de județ. Se vestește din București: în cel mai scurt timp Capitala județului Alba va fi mutată dela Aiud la Alba-Iulia. Aceasta la cerea orașului Abia. Se crede că până la 10 Mai, când vor avea loc serbările unirii, această dorință va fi împlinită.

Ploaie cu cenușe. Ministerul a fost înștiințat, că Vineri a nins prin nordul Moldovei și ninsoarea a fost însoțită de o pulbere fină de culoare cenușie. Lucrul aceste este întru totul asemănător cu „ploaia de cenușă din 26 și 27 Aprilie 1928. Întâmplarea aceasta a umplut de spaimă pe locuitorii

Zăpadă roșie Poporul din Chișinău în Basarabia este îngrozit de spaimă pentru că Joia trecută spre seară cerul s'a întunecat, iar după vre-o 20 de minute a început să cadă zăpadă de culoare roșie.

Casa animalelor. O englezoaică bătrână cu numele de Sarah Martha Grovenn Grady, care a murit decurând, a lăsat prin testament o avere de 200,000, de lire sterline pentru construirea Institutului pentru ocrotirea animalelor. Acest templu urmează să fie pus sub conducerea societății pentru animalele chinuite. Societatea pentru ocrotirea animalelor acceptând acest legat, trebuie să se oblige sălupte nu numai împotriva uciderii animalelor ci și împotriva vânatului. Moștenitorii acestei doamne au atacat testamentul pe motiv că orice înzestrare a unui Institut oareșcare, trebuie să servească oamenilor.

Dobrogeanu Gherea, marele comunist, care a fost la Ploiești, a fost judecat în săptămâna trecută și dovedit că a uneltit împotriva țării românești cu gând de a face revoluție. A fost osândit la opt ani închisoare.

Fedák Sári în serviciul propagandei maghiare. Actrița maghiară, Fedák Sári, la ziua morții, 1 Noembrie a. 1928, a rostit prin Radio următoarele pentru agitarea conaționalilor săi, din „teritoriile ocupate”. „O mamă de o mie ani a avut patru feciori, cari

dintr'o întâmplare au plecat dela sânul ei. I-a tot așteptat și-i așteaptă și azi cu inimă sângerândă. Iar la ziua aceasta, când se aprind mii și mii de lumini pentru cei dispăruți, această mamă a aprins patru lumini, celor patru feciori ai săi, pe cari îi așteaptă... îi așteaptă să se re'ntoarcă la sânul mamei...⁴ E de observat că zilnic se rostesc discursuri, în cari țările succesorice sunt amintite tot *teritoriile ocupate*. Oare siguranța statului n'are urechi?? Nu aude nimic, ori-că aude, dar nu pricepe?!

— **Altă schimbare de Calendar.** În America marile case de comerț și industrie încep să folosească un nou fel de calendar. Și anume anul e împărțit în 13 luni, nu în 12 cum s'a făcut până acum. Fiecare din cele 13 luni, are câte 28 de zile. Luna 13-a e vârată între Iulie și August. Pricina acestei schimbări nu e alta decât că ușurează socotelile de tot felul, pe cari trebuie să le facă fabricanții și comercianții în întreprinderea lor, în plata lefurilor.

După acest calendar să știe că fiecare lună începe totdeauna într'o Duminică, iar ziua 13-a a lunii cade totdeauna într'o zi de vineri. Fiecare lună are patru săptămâni încheiate, nu ca după calendarul nostru care ne dă luna compusă din patru săptămâni și 3 ori 4 zile.

Și fiindcă calendarul acesta e bine socotit și gospodărește făcut, toată lumea are să-l primească în America, de unde are să vie și la noi în Europa.

Un lucru bun e totdeauna bine primit.

Rectificare.

Acoperământul pentru sfântul prestol dela capela Episcopiei noastre, despre care s'a scris în numărul trecut al revistei noastre, a fost dăruit de D-na Matilda Stroescu, directoara gimnaziului de fete din Arad și profesorul de religie I. Halmăjan.

Mulțumită Publică.

În numele comunei bisericesti Ignești, aducem sincerele noastre mulțumiri D-lui Dr. Iustin Marșeu, prefectul județului Arad, pentru ajutorul de 9000 lei votat din resursele județului nostru, pentru repararea bisericii ortodoxe române din Ignești.

În numele consiliului parohial din Ignești,
Ignești, la 12 Febr. 1929.

Preot Gh. Popoviciu.

BIBLIOGRAFIE.

O carte de actualitate a P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului.

Puterea adevărului și a ideilor nicăiri nu este atât de ponunțată ca pe terenul religiei. Multe sufilete și-au redobândit spontaneitatea și încrederea numai privind lucrurile prin prizma religiei creștine.

O dovadă reală pentru puterea și răspândirea adevărului religios găsim în lucrarea cea mai recentă a P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului, cu titlul: „Credința, Morala și Neamul“.

Studiile și cuvântările cuprinse în acest volum de 88 pagini sunt în legătură cu încercările filozofilor de a înflința o morală laică, cu acțiunile pentru zidiri de biserică, mișcarea pentru recunoașterea rolului religiei în școli și altele.

Articolele despre activitatea misionară a Bisericii, Biblia pentru popor, Evanghelia și Dreptul, Napoleon și Religionea, două Cuvântări la serbări naționale și câteva probleme sectare, sunt contribuțiuni reale pentru viața sufletească a neamului.

Cartea se poate procura dela Librăria Pavel Suru București și Librăria Diecezană din Arad. Prețul 60 Lei, plus 12 lei porto postal.

CONCURSE.

Conform rez. cons. 1776 | 928.

Se scrie concurs din oficiu cu termen de 30 de zile, dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea postului de capelan temporal (cu dreptul de succesiune) pe lângă veterarul paroh Augustin Mihulin din Șebiş, protopresbiteriatul Buteni.

Beneficiul: 1. Una jumătate din seslunea parohială, constatătoare din 32 jug. cad. situată în opt locuri, având a se împăți fiecare loc. 2. Una jumătate din birul legal. 3. Jumătate din stolele legale. 4. Casa parohială rămâne în folosința parohului. 5. Eventuala întregire de salar dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa primă, deci dela reflectanți se cere cvalificația corespunzătoare pentru clasa I.

Alesul va avea să predice în toată Duminica și sârbătoarea, să catehizeze la școlile unde va fi dispus,

fără altă remunerație și se achită contribuția după beneficiul său.

Reflectanții își vor înainta cererea pentru acest post (adresată către comitetul par. din Șebîș) oficiului protoprezbiteral din Buteni, având a se prezenta în timpul concursului în sf. biserică din Șebîș, pentru ași arăta dexteritatea în rituale și oratoric.

Reflectanții din alte dieceze trebuie să adnezeze la cererea de concurs, învoirea P. S. Sale Episcopului diezean din Arad pentru a putea recurge la această parohie.

Florian Roxin, protopop.

3-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, pe lângă parohul Aureliu Cărăbașu din Virișmort (protopresb. Birchiș) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala”. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială după starea ei de astăzi.
2. Jumătate din ștoalele legale.
3. Jumătate din dotațiunea parohului dela stat.
4. Parohia este de cl. III-a.
5. Alesul va predica regulat în sf. biserică și va catehiza fără remunerație specială în caz că se va înființa școală în comună și va plăti toate impozitele după beneficiul său.

6. Neîntind în comună casă parohială, de locuință se va îngriji alesul capelan.

7. Reflectanții din alte eparhii, au să obțină învoirea Prea Sf. Sale Părintelui Episcop eparhial.

8. Competenții în termiul regulamentar au să se prezinte în sf. biserică ort. rom. din Virișmort și să arăte destoinicia în cele rituale și oratoric, iar concursurile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Virișmort se vor înalța oficiului protopopesco ort. rom. din Birchiș.

Virișmort, la 13 Ianuarie 1929.

Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegerea cu Tralan Cibian, protolereu.

În urma înviorării v. Consiliu eparhial ort. rom. din Arad Nr. 272 | 1929 pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune la parohia de clasa I. din Hălmăgel ppiatul Hălmăgiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariția acestuia în organul of. „Biserica și Școala”.

Beneficiul împreună cu acest post sunt:

- Jumătate din toate venitele parohiei: 1. Ștoalele legale. 2. Birul parohial care în total face câte $\frac{1}{2}$ măsură de cucuruz dela 248 familii. 3. Parohul t. Nicula dă jumătate din retribuția sa dela stat, care face în total Lei 17,000 trimestral. 4. Casă parohială nu este.

Alesul va îndeplini toate funcțiunile preoțești în dependență de paroh. va fi dator să catehizeze regulat elevii ort. rom. dela școala primară de stat din loc și să predice regulat, când va servi.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștii ca recursurile lor instruite în regulă cu testimonul de calificare preoțească de clasa I. și celelalte prescise, adresate consiliului paroh. din Hălmăgel, să le înainteze pe calea oficiului protopopesco ort. rom. din Hălmăgiu, în tremenul susindicat, având dânsii a se prezenta, sub durată concursului și cu știrea prealabilă a subsemnatului protopop, în s. biserică din localitate spre a și arăta dexteritatea în oratoric, cântările bis. pentru a se face cunoscuți astfel poporului. Reflectanții din alte eparhii să adnexeze la recurs și învoirea P. S. Sale Episcopului eparhiei Arad, pentru a putea recurge la acest post.

Consiliul parohial din Hălmăgel, în conțelegere cu Cornel Lazăr, protopopul Hălmăgiului.

3-3

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.